

Terminologies Universitàries

Estudis de Biologia Bioquímica

Si no trobes el terme en aquest recull,
telefona'ns ► 971 17 30 62 / 30 15
escriu-nos ► magdalena.ramon@uib.cat
vine a veure'ns ► Son Lledó
clica'ns ► <http://slg.uib.cat/gabinets/gt>

Índex de termes castellans

àcid desoxirribonucleico, 1
àcid graso, 2
àcid nucleic, 3
àcid ribonucleic, 4
adenosintrifosfat, 5
ADN, 1
alosterismo, 6
aminoàcid, 7
anabolisme, 8
anàlisis de immunoabsorció
ligado a enzimas, 39
ARN, 4
ATP, 5
bioelemento, 10
bioenergética, 11
biomembrana, 12
biomolècula, 13
bioquímica, 14
cadena respiratoria
mitocondrial, 15
catabolismo, 17
catàlisis enzimática, 18
célula diana, 19
cetogénesis, 20
ciel de Calvin, 21
ciel de Krebs, 22
ciel de la urea, 24
ciel de las pentosas fosfato, 23
ciel de los àcids
tricarboxílicos, 22
ciel del àcido cítrico, 22
cinètica, 25
CoA-SH, 27
coenzima, 26
coenzima A, 27
cofactor, 28
colesterol, 29
cooperatividad, 30
CRM, 15
cromatina, 31
cromosoma, 32
desacoplamiento, 33
desnaturalització, 34
diabetes mellitus, 35
difusió facilitada, 36
difusió simple, 37
DNA, 1
ecuació de Michaelis-
Menten, 40
ELISA, 39
ensayo inmunoradiométrico, 9
enzima, 38
enzimoinmunoanálisis, 39
equilibrio àcido-base, 41
equilibrio acidobásico, 41
espectro de absorció, 42
espectro de acció, 43
estructura cuaternaria, 45
estructura primaria, 44
estructura secundaria, 46
estructura terciaria, 47
eucariote, 48
eucariota, 48
excrecio, 49
FO, 51
fosforilació, 50
fosforilació oxidativa, 51
fotosíntesi, 52
gen, 53
glicolisi, 55
glucemia, 57
glúcid, 16
glucógeno, 54
glucolisi, 55
gluconeogénesis, 56
hexosa, 58
hibridació, 59
hidrato de carbono, 16
homeostasis, 60
homeostàtic -ca, 61
hormona, 62
immunoblotting, 63
inhibició, 64
inmunoensayo enzimático
sobre fase sólida, 39
inmunotransferencia sobre
membranas, 63
IRMA, 9
isoenzima, 65
lanzadera, 70
lípid, 66
lipogénesis, 67
lipolisi, 68
lipoproteïna, 69
metabolism, 71
mitocondria, 72
monòmero, 73
monòmero -ra, 74
monosacàrido, 75
neoglucogénesis, 56
nitrógeno, 76
oligomérico -ca, 77
oligosacàrido, 78
PCR, 88
piruvato, 79
polisacàrido, 80
potencial de oxidació-
reducció, 81
potencial redox, 81
procariote, 82
procariota, 82
proteïna, 83
proteïna conjugada, 84
proteïna simple, 85
radioimmunoensayo, 86
reacció anapleròtica, 87
reacció en cadena de la
polimerasa, 88
receptor hormonal, 89
renaturalizació, 90
RIA, 86
RNA, 4
ruta del fosfogluconato, 23

Índex de termes anglesos

sacárido, 16
secuenciación, 91
sustrato, 92
tampón, 93
transferencia Northern, 94
transferencia Southern, 95
transporte activo, 96
trifosfato de adenosina, 5
vía de las pentosas, 23
vitamina, 97
absorption spectrum, 42
acid-base balance, 41
action spectrum, 43
active transport, 96
adenosine triphosphate, 5
allosterism, 6
amino acid, 7
anabolism, 8
anaplerotic reaction, 87
ATP, 5
biochemistry, 14
bioelement, 10
bioenergetics, 11
biomembrane, 12
biomolecule, 13
buffer, 93
Calvin cycle, 21
carbohydrate, 16
catabolism, 17
cholesterol, 29
chromatin, 31
chromosome, 32
citric acid cycle, 22
CoA-SH, 27
coenzyme, 26
coenzyme A, 27
ketogenesis, 20
cofactor, 28
conjugated protein, 84
cooperativity, 30
denaturation, 34
deoxyribonucleic acid, 1
DNA, 1
ELISA, 39
enzyme, 38
enzyme catalysis, 18
enzyme-linked
immunosorbent assay, 39
eukaryote, 48
excretion, 49
facilitated diffusion, 36
fatty acid, 2
gene, 53
gluconeogenesis, 56
glycaemia, 57
glycemia, 57
glycogen, 54
glycolysis, 55
hexose, 58
hexose monophosphate
pathway, 23
HMP shunt, 23
HMS, 23
homeostasis, 60
homeostatic, 61
hormone, 62
hormone receptor, 89
hybridization, 59
immunoblot, 63
immunoblotting, 63
immunoradiometric assay, 9
inhibition, 64
IRMA, 9
coenzyme, 65
coenzyme A, 27
ketogenesis, 20
cofactor, 28
conjugated protein, 84
cooperativity, 30
denaturation, 34
deoxyribonucleic acid, 1
DNA, 1
ELISA, 39
enzyme, 38
enzyme catalysis, 18
enzyme-linked
immunosorbent assay, 39
eukaryote, 48
excretion, 49
facilitated diffusion, 36
MRC, 15
nitrogen, 76
Northern blot, 94
Northern blotting, 94
Northern transfer, 94
oligomeric, 77
oligosaccharide, 78
OP, 51
oxidation-reduction potential, 81
oxidative phosphorylation, 51
PCR, 88
pentose phosphate pathway, 23
phosphogluconate pathway, 23
phosphorylation, 50
photosynthesis, 52
polymerase chain reaction, 88
polysaccharide, 80
primary structure, 44
prokaryote, 82
protein, 83
pyruvate, 79
quaternary structure, 45
radioimmunoassay, 86
redox potential, 81
renaturation, 90
RIA, 86
ribonucleic acid, 4
RNA, 4
saccharide, 16
secondary structure, 46
sequencing, 91
shuttle, 70
Michaelis-Menten
equation, 40
mitochondria, 72
mitochondrial respiratory
chain, 15
Southern blotting, 95
Southern transfer, 95
substrate, 92
target cell, 19
TCA cycle, 22
tertiary structure, 47
tricarboxylic acid cycle, 22
uncoupling, 33
urea cycle, 24
vitamin, 97

GT

Gabinet de
Terminologia

El Gabinet de Terminologia us presenta aquesta col·lecció de Terminologies Universitàries en format reduït per als estudiants. Contenen la terminologia bàsica d'assignatures de determinats estudis que s'imparteixen a la UIB. Es presenten en tres llengües: català, castellà i anglès. Els termes estan ordenats alfabèticament a partir del terme català, amb les equivalències en castellà i anglès al costat. Cada terme està numerat per poder facilitar-ne la cerca a partir dels índexs castellà i anglès. S'indica la categoria gramatical de tots els termes, representada amb les abreviacions següents:

m → substantiu masculí
f → substantiu femení
m o f → masculí o femení
n → substantiu
adj → adjectiu
sbl → símbol
sgl → sigla
sin. → sinònim

Elaboració:
M. Magdalena Ramon Andreu (coord.)
Cristina Robles de Pedro
Gabinet de Terminologia
© del text: els autors
© del l'edició: Servei Lingüístic. Universitat de les Illes Balears
DL: PM 691-2008

Professora col-laboradora:
Dra. Magdalena Gianotti Bauzá
Departament de Biologia Fonsamental i Ciències de la Salut

	CATALÀ	CASTELLÀ	ANGLÈS
1	àcid desoxiribonucleic m sgl ADN m (*) sgl DNA m (*) <i>Nota:</i> La sigla DNA prové de l'anglès <i>deoxyribonucleic acid</i> .	ácido desoxiribonucleico m ADN m DNA m	deoxyribonucleic acid n DNA n
2	àcid gras m	ácido graso m	fatty acid n
3	àcid nucleic m	ácido nucleico m	nucleic acid n
4	àcid ribonucleic m sgl ARN m (*) sgl RNA m (*) <i>Nota:</i> La sigla RNA prové de l'anglès <i>ribonucleic acid</i> .	ácido ribonucleico m ARN m RNA m	ribonucleic acid n RNA n
5	adenosinatrifosfat m sin. trifosfat d'adenosina m sgl ATP m <i>Nota:</i> La sigla ATP prové de l'anglès <i>adenosine triphosphate</i> .	adenosintrifosfato m trifosfato de adenosina m ATP m	adenosine triphosphate n ATP n
6	al-sterisme m	alosterismo m	allosterism n
7	aminoàcid m	aminoácido m	amino acid n
8	anabolisme m	anabolismo m	anabolism n
9	assaig immunoradiomètric m sgl IRMA m <i>Nota:</i> La sigla IRMA prové de l'anglès <i>immunoradiometric assay</i> .	ensayo inmunoradiométrico m IRMA m	immunoradiometric assay n IRMA n
10	bioelement m	bioelemento m	bioelement n
11	bioenergètica f	bioenergética f	bioenergetics n
12	biomembrana f	biomembrana f	biomembrane n
13	biomolècula f	biomolécula f	biomolecule n
14	bioquímica f	bioquímica f	biochemistry n
15	cadena respiràторia mitocondrial f sgl CRM f	cadena respiratoria mitocondrial f CRM f	mitochondrial respiratory chain n MRC n
16	carbohidrat m sin. glicid m sin. glúcid m sin. hidrat de carboni m	glúcido m hidrato de carbono m sacárido m	carbohydrate n saccharide n
17	catabolisme m	catabolismo m	catabolism n
18	catalisi enzimàtica f	catalisis enzimática f	enzyme catalysis n
19	cèl·lula diana f	célula diana f	target cell n
20	cetogènesi f	cetogénesis f	ketogenesis n
21	cicle de Calvin m	ciclo de Calvin m	Calvin cycle n

	CATALÀ	CASTELLÀ	ANGLÈS
22	cicle de Krebs m sin. cicle de l'àcid cítric m sin. cicle de l'àcid tricarboxílic m	ciclo de Krebs m ciclo de los ácidos tricarboxílicos m ciclo del ácido cítrico m	citric acid cycle n Krebs cycle n tricarboxylic acid cycle n TCA cycle n
23	cicle de la pentosa-fosfat m sin. cicle de les pentoses m sin. ruta del fosfogluconat f sin. via del fosfogluconat f	ciclo de las pentosas fosfato m ruta del fosfogluconato f vía de las pentosas f	hexose monophosphate pathway n hexose monophosphate shunt n pentose phosphate pathway n phosphogluconate pathway n HMP shunt n HMS n
24	cicle de la urea m	ciclo de la urea m	urea cycle n
25	cinètica f	cinética f	kinetics n
26	coenzim m	coenzima m o f	coenzyme n
27	coenzim A m sbl CoA-SH m	coenzima A m o f CoA-SH m o f	coenzyme A n CoA-ŚH n
28	cofactor m	cofactor m	cofactor n
29	colesterol m	colesterol m	cholesterol n
30	cooperativitat f	cooperatividad f	cooperativity n
31	cromatina f	cromatina f	chromatin n
32	cromosoma m	cromosoma m	chromosome n
33	desacoblament m	desacoplamiento m	uncoupling n
34	desnaturalització f	desnaturalización f	denaturation n
35	diabetis mellitus f	diabetes mellitus f	diabetes mellitus n
36	difusió facilitada f	difusión facilitada f	facilitated diffusion n
37	difusió simple f	difusión simple f	simple diffusion n
38	enzim m	enzima m o f	enzyme n
39	enzimoimmunoassaig sobre fase sòlida m sgl ELISA m <i>Nota:</i> La sigla ELISA prové de l'anglès <i>enzyme-linked immunosorbent assay</i> .	análisis de inmunoabsorción ligado a enzimas m enzimoimmunoanálisis m inmunoensayo enzimático sobre fase sólida m ELISA m	enzyme-linked immunosorbent assay n ELISA n
40	equació de Michaelis-Menten f	ecuación de Michaelis-Menten f	Michaelis-Menten equation n
41	equilibri acidobàsic m	equilibrio ácido-base m equilibrio acidobásico m	acid-base balance n
42	espectre d'absorció m	espectro de absorción m	absorption spectrum n

	CATALÀ	CASTELLÀ	ANGLÈS
43	espectre d'acció m	espectro de acción m	action spectrum n
44	estructura primària f	estructura primaria f	primary structure n
45	estructura quaternària f	estructura cuaternaria f	quaternary structure n
46	estructura secundària f	estructura secundaria f	secondary structure n
47	estructura terciària f	estructura terciaria f	tertiary structure n
48	eucariota f	eucarionte m	eukaryote n
49	excreció f	excreción f	excretion n
50	fosforilació f	fosforilación f	phosphorylation n
51	fosforilació oxidativa f sgl FO f	fosforilación oxidativa f FO f	oxidative phosphorylation n OP n
52	fotosíntesi f	fotosíntesis f	photosynthesis n
53	gen m	gen m	gene n
54	glicogen m sin. glucogen m	glucógeno m	glycogen n
55	glicòlisi f sin. glucòlisi f	glicólisis f glucólisis f	glycolysis n
56	gliconeogènesi f sin. gluconeogènesi	gluconeogénesis f neoglucogénesis f	gluconeogenesis n neogluconeogenesis n
57	glucèmia f	glucemia f	glycaemia n glycemia n
58	hexosa f	hexosa f	hexose n
59	hibridació f	hibridación f	hybridization n
60	homeòstasi f	homeostasis f	homeostasis n
61	homeostàtic -a adj	homeostático -ca adj	homeostatic adj
62	hormona f	hormona f	hormone n
63	immunotransferència f	immunoblotting f inmunotransferencia sobre membranas f	immunoblot n immunoblotting n
64	inhibició f	inhibición f	inhibition n
65	isoenzim m	isoenzima m o f	isoenzyme n
66	lípid m	lípido m	lipid n
67	lipogènesi f	lipogénesis f	lipogenesis n
68	lipòlisi f	lipólisis f	lipolysis n
69	lipoproteïna f	lipoproteína f	lipoprotein n
70	llançadora f	lanzadera f	shuttle n
71	metabolisme m	metabolismo m	metabolism n
72	mitocondri m	mitocondria f	mitochondria n
73	monòmer m	monómero m	monomer n
74	monomèric -a adj	monómero -ra adj	monomeric adj

	CATALÀ	CASTELLÀ	ANGLÈS
75	monosacàrid m	monosacárido m	monosaccharide n
76	nitrogen m	nitrógeno m	nitrogen n
77	oligomèric -a adj	oligomérico -ca adj	oligomeric adj
78	oligosacàrid m	oligosacárido m	oligosaccharide n
79	piruvat m	piruvato m	pyruvate n
80	polisacàrid m	polisacárido m	polysaccharide n
81	potencial d'oxidació-reducció m sin. potencial redox m	potencial de oxidación-reducción m potencial redox m	oxidation-reduction potential n redox potential n
82	procariota m	procariote m	prokaryote n
83	proteïna f	proteína f	protein n
84	proteïna conjugada f	proteína conjugada f	conjugated protein n
85	proteïna simple f	proteína simple f	simple protein n
86	radioimmunoassaig m sgl RIA m	radioinmunoensayo m RIA m	radioimmunoassay n RIA n
87	reacció anapleròtica f	reacción anaplerótica f	anaplerotic reaction n
88	reacció en cadena de la polimerasa f sgl PCR f <i>Nota:</i> La sigla PCR prové de l'anglès <i>polymerase chain reaction</i> .	reacción en cadena de la polimerasa f PCR f	polymerase chain reaction n PCR n
89	receptor hormonal m	receptor hormonal m	hormone receptor n
90	renaturalització f	renaturalización f	renaturation n
91	seqüenciació f	secuenciación f	sequencing n
92	substrat m	sustrato m	substrate n
93	tampó m	tampón m	buffer n
94	transferència d'RNA f sin. transferència Northern f	transferencia Northern f	Northern blot n Northern blotting n Northern transfer n
95	transferència de DNA f sin. transferència Southern f	transferencia Southern f	Southern blot n Southern blotting n Southern transfer n
96	transport actiu m	transporte activo m	active transport n
97	vitamina f	vitamina f	vitamin n

(*) Es recomana l'ús de les sigles DNA i RNA en textos científics, atès que són fàcilment identificables dins la comunitat científica internacional. Les formes ADN i ARN són preferibles, però, en un àmbit divulgatiu. Les sigles creades a partir de les formes DNA i RNA seguiran preferentment l'ordre internacional (mtDNA, rDNA, tRNA...), i només secundàriament i en un àmbit divulgatiu es formaran a partir de l'ordre romànic ADN i ARN (ADNm, ADNr, ARnt...).